

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 1. Difficultas expenditur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

nullum constituitur in eodē spatio, in quo erat aliud, quod requiritur ad penetrationem, ad quam non sufficit hæc indiuisibilia se tangere per præsentias respondentes spatiis immediatis, quia illa tantum, quæ sunt in eodem spatio, & non illa, quæ sunt in spatiis immediatis penetrata dicimus. Debit ergo Deus, ut illa puncta penetrarentur, non tantum puncta immediatè se tangentia per vnum, aut per plura latera penetrata producere, sed vnum intra alterum, ita ut vtrumque idem indiuisibile spatium occuparet, & non duo spatia immediata. Hæc solidè solutionem prædictam stabiliunt, neque pro libito excogitata sunt, quorum non solum apparentem rationem, quam nondum reddi, ait Hurtadus, sed omnibus, qui rem attentè inspiciant facilem, & perspicuam reddidi, quæ clarè vim argumenti prædicti infringit, quod apertam demonstrationem P. Hurtad. appellauit.

8 Obiicit. Indiuisibile nō est extensum: ergo non potest constituere quantitatem extensam. Pulchrè: anima rationalis non est diuisibilis in partes essentielles: ergo non potest constituere totum diuisibile in partes essentielles. Ineptæ consequentia, id enim quod in se diuisibile non est, vnicum alij extremo etiam indiuisibili, componit cum illo totum diuisibile in vtrumque indiuisibile extremum, eo enim ipso, quod duo indiuisibilia vniantur, est quoddam totum vnitum, cuius vnio corruptibilis est & eo ipso totum diuisibile, quia diuisio nihil aliud est quam corruptio vnionis, & posse diuidi, quam posse vnionem totius corrumpi, ex quo fit totum compositum ex duobus indiuisibilibus vnitis, esse diuisibile, quia habet vnionem corruptibilem, & extrema, in quæ diuiditur totum non esse in se diuisibilia, quia nullam in se vnionem habent, seu includunt.

9 Similiter obiicitur: Indiuisibile non est quantum: ergo non potest quantitatem constituere. Respondent nonnulli indiuisibile esse quantum ut quo, licet non sit quantum ut quod. Hæc solutio honestam quamdam petitionem principij operit, quam detectam vide. Esse quantum ut quo, est, esse constitutum quantitatis: ergo idem est, dicere, indiuisibile esse quantum, ut quo, ac dicere, esse constitutum quantitatis: ergo dum dicis, esse constitutum quantitatis, quia est quantum ut quo, dicis esse constitutum quantitatis, quia est constitutum quantitatis. Dices te idem explicare expressiori conceptu. Contra: Intendit obiectio repugnare indiuisibile non quantum constituere quantitatem: ergo non satisfacis si explices conceptum constitutum, seu constituentis quantitatem, de quo modò non est difficultas, sed debes rationem reddere quomodo possit ille conuenire puncto quantitatis non quanto. Respondet: punctum quantitatis habere totam essentiam quantitatis, quæ consistit in impenetrabilitate, seu in repugnantiā penetrationis, quæ cuiusque indiuisibili quantitatis conuenit, quod est pars integralis quantitatis retinens totam essentiam in quantitate integra repertam. Extensio, quæ proprietas est quantitatis consequens impenetrationem puncto per se non conuenit, sicut neque diuisibilitas sed illam fundat, seu componit, quia eo ipso, quod hoc punctum alteri vnietur, & cum illo non penetratur necessariò resultat totum constans partibus non penetratis, & consequenter extensum per distinctas spatij partes.

PUNCTUM IX.

De velocitate motus.

Nemo est adeò ingenio velox, qui velocitatem motus deprehendere valeat, cuiusque enim doctissimi mentem præteruolat: ob hoc inter magis penetrantia tela, quæ ex illa desumuntur, validissimum vnum Aristotelici in Zenonistas iaculantur, quod in ipsos contortum dabo, & postea à Zenonistis conabor excutere.

S. I.

Difficultatem expendo.

1 Inferunt Aristotelici contra Zenonem, non posse dari motum velociorem alio, neque posse aquilam testudine velocius moueri, quod sic probant. Testudo in singulis instantibus singula puncta acquirit spatij: Aquila non potest in vnico instanti acquirere nisi vnicum indiuisibile spatij, quia si duo acquireret, indiuisibile aquila esset simul in duplici indiuisibili spatij vel secundum acquireret sine transitu

per medium, primo non acquisito, quorum neutrum fieri potest: ergo hoc indiuisibile aquila in spatio octo instantium tantum potest percurrere octo indiuisibilibus locis, sed totidem acquirit in eodē tempore quolibet indiuisibile testudinis, quod non potest in quocumque instanti temporis, quo mouetur: non percurrere vnum indiuisibile spatij: totidē ergo spatij percurrit, ac percurrit indiuisibile aquila in eodē tempore: ergo tantum spatium percurreret testudo, ac in eodē tempore percurrit aquila quod sine risu audiri nequit.

Idem telum Aristotelici infigo: Moueatur testudo, & aquila per idem spatiū, decurrat illud aquila horæ quadranti testudo mense integro. Ecce tot spatij partes percurrit testudo, & aquila, totidem partes habet motus testudinis, & motus aquilæ, sed motus testudinis ita correspondet partibus temporis, ut nulla sit pars temporis distincta, cui non correspondeat pars distincta motus, neque vlla pars motus, cui non correspondeat distincta pars temporis, quæ ergo ratione partes motus aquilæ, quæ pauciores non sunt partibus motus testudinis, potuerunt respondere partibus quadrantis, ita ut illarum quælibet distinctam partem temporis in spatio respiciat: & quomodo partes æquales motus potuerunt iuste commensurari cum partibus temporis adeò inæqualibus, & se excedentibus. Aliter idē argumentum expenditur: moueantur testudo, & aquila per spatium vnus quadrantis; aquila percurrat vnā leucam; testudo tres passus; partes temporis, quibus correspondent partes motui sunt omnino eadem, partes motus aquilæ milles excedunt partes motus testudinis: ergo si partes temporis commensuratur cum partibus motus testudinis, ita ut cuiuslibet parti motus, pars distincta temporis correspondeat, & cuiuslibet parti temporis distincta respondeat pars motus testudinis, non poterunt eadem partes temporis respondere partibus motus aquilæ, ita ut quælibet pars motus distinctam partem temporis respiciat, sed necessario debent plures motus eidem parti temporis respondere, est enim per se notum, non posse eandem multitudinem æqualem esse duabus inæqualibus, quia si ita fieret, duæ illæ mentiræ essent inæquales, ut supponitur, & essent æquales, quia quæ sunt æqualia vni tertio sunt æqualia inter se.

Respondent Aristotelici, in vno infinito non esse plures partes, quam in alio, ac proinde quancumque infinitam multitudinem posse cum quibuscumque aliis infinitis commensurari, & ita multitudinem infinitam partium vnus quadrantis posse commensurari, cum partibus motus testudinis extensi per tres passus, & cum partibus motus aquilæ extensi per integrā leucam. Multitudinem infinitam non esse mensurabilem, & ita formaliter non esse maiorem aliā, concedit Controu. 14. Punct. 5. verum tamen materialiter vnā esse maiorem aliā ibi dixi, & per se notum est, quis enim negare poterit in semihora esse plura instantia, quam in quadranti, cum in semihora sint omnia quæ sunt in quadranti, & alia infinita in alio quadranti contenta: quisve neget hominem percurrētē spatium vnus leucæ, percurrere plures partes spatij, quam percurrat testudo, quæ per tres tantum passus suum motum protendit: Neget hoc qui negare audeat, totū esse maius sua parte, est enim æquæ certum, imò omnino idem, quod ipsis oculis cernitur. Nemo ergo, qui rem vocibus non confundat, sed illam attentè inspicat, & ingenue explicet, non fatebitur, difficultatem hanc communem esse in vtraque sententia.

Recentiores, qui indiuisibilia inflata occupantia diuisibile spatium constituunt, rectè ex virtuali indiuisibilitate diuisione difficultatem hanc componunt. Respondent: indiuisibile se mouens posse in hoc instanti temporis relinquere totum spatium, quod in instanti præcedenti occupabat, & posse non relinquere totum spatium quod antea occupabat, sed aliquid illius plus, minùve, v. g. do indiuisibile A, quantitatis occupare quatuor indiuisibilia spatij A, B, C, D, in hoc instanti, quo se mouet, potest hæc omnia indiuisibilia spatij relinquere, & acquirere indiuisibilia E, F, G, H, vel potest relinquere tantum vnum indiuisibile, & aliud acquirere, retentis tribus, quæ habebat in instanti præcedenti, in quibus communicant præsentia producta in hoc instanti, & illa quam habuit in præcedenti, ita ut ex vi motus in hoc instanti exerciti indiuisibile A, quantitatis, constituatur in indiuisibilibus B, C, D, E, spatij, & sic potuit in hoc instanti acquirere præsentiam tantum communicantem cum præcedenti in duobus punctis spatij, in quibus permanet, duobus acquisitis per præsentium ex vi cuius constitueretur in indiuisibilibus spatij

spatij *C, D, E, F* vel potuit acquirere præsentiam communica-
ntem in vnico puncto, ex vi cuius existeret in indiui-
sibilibus spatij *D, E, F, G*. Postis his diuersis motibus in hoc
indiuisibili quantitatibus, asserunt, tunc summè velociter mo-
ueri, quando præsentia in hoc instanti communicat cum præcedenti, quia tunc
simul acquirit quatuor noua spatij indiuisibilia. Quàdo præ-
sentia producta in hoc instanti communicat in tribus indi-
uisibilibus, & tantum ad vnum nouum se extendit, mo-
tus est summè tardus, quia ex vi cuiuscumque motus ali-
quod nouum spatium est acquirendum, & non potest aliud
minus vnico indiuisibili acquiri. Quando præsentia produ-
cta in hoc instanti communicat tantum in duobus, vel in
vnico indiuisibili cum præterita, motus est medius, neque
summè tardus, aut velox. Hac ratione componitur secun-
dum hanc sententiam maior, & minor velocitas eiusdem
motus respectu duorum indiuisibilium quantitatibus perpetuò
in eadè mensura temporis se mouentium, & eodem modo
respectu cuiuscumque alius corporis quantitatis, quia quo
velocius, aut tardius illius indiuisibilia mouentur, tardius
aut velocius mouetur totum, quod non distinguitur ab indi-
uisibilibus simul sumptis, ex quibus componitur, ita neque
motus totius à motu omnium indiuisibilium. Numquàm illa
quibus non assentior inefficacibus vellem rationibus impu-
gnare: multa contra hanc sententiam congerunt recetiores,
in quibus neque vnum inuenio, quod difficultatem inge-
rat, neque contra hunc dicendi modum admissis semel his
indiuisibilibus spatia diuisibilia occupantibus efficax ratio
aliqua inueniri potest, ideo illum solum reiicio, quia non
dantur talia indiuisibilia infarsata, quæ spatium diuisibile oc-
cupent, vt sæpe dixi in Generatione disputans de rarefac-
tione, & condensatione, iterum dicam Contr. 7. Punct. 3.

5 Nouam aliam offendit viam perdoctus recetior, à qua pos-
tea prudens discessit, id tamen quod proprio auctori dis-
plicet, aliis adhuc placet, qui ab arrepta via duce recedē-
te, recedere nolunt. Asserunt prædictus recetior, indiuisibilia
corporis velociter se mouentis percurrere maius spatium,
quam indiuisibilia corporis se tardè mouentis, quia saltant
per aliqua indiuisibilia spatij, ita vt mediatur acquirant,
sine eo quod immediata alia occupauerint, neque per me-
dium transferant. Itaque asserunt quatuor indiuisibilia quan-
titaris, ita posse moueri vt in eodem instanti relinquunt
totum adequatum spatium, quod occupabant, & acquirant
spatium immediatum in nullo communicanti cum prioribus,
quod est summè velociter moueri, posse etiam moueri ita
vt in hoc instanti tantum relinquunt vnum indiuisibile
spatij, quod occupabant, & aliud nouum acquirant, ex vi
cuius motus erunt in spatio quatuor punctorum commu-
nicante secundum tria puncta cum spatio, quod in instanti
præcedenti occupabant, & quodlibet indiuisibile acquirere
indiuisibile spatij quod in instanti præcedenti illi erat
immediatum, quod est moueri motu summè tardo, qui sine
interruptione fieri potest. Insuper asserunt posse moueri
hæc quatuor indiuisibilia, ita vt in hoc instanti acquirant,
duo noua indiuisibilia, spatij & duo alia relinquunt, con-
stituanturque in spatio quatuor indiuisibilium communi-
cante secundum duo indiuisibilia cum spatio quod antea
occupabant, quod est moueri motu medio, nec summè ve-
loci, nec summè tardo.

6 Ne tamen videantur prædicti recetiores absolute conce-
dere mobile moueri sine transitu per medium, & immediatè
acquirere spatium distans, sic rem componunt. Asserunt
ex quatuor indiuisibilibus quantitatibus quæ spatium ade-
quatum relinquunt, vltimum seu remotius ab spatio acqui-
rendo applicatum esse primo indiuisibili spatij acqui-
rendi quod ab illo est occupandum mediis aliis tribus indi-
uisibilibus interiacentibus, quam mediatam applicatio-
nem esse sufficientem probant exemplo reliquarum causa-
rum, in quibus partes remotiores agentis agunt in passum,
cui tantum applicatur mediis aliis proximioribus eiusdem
agentis in quas nihil agunt. Nec refert in instanti in quo
fit motus illa indiuisibilia non interiacere, cum omnia si-
mul moueantur, & spatium relinquunt, quia applicatio in-
ter mobile, & spatium non debet supponi in instanti in quo fit
motus: quia in illo mobile non potest supponi cū præsentia
quam acquirit, quia hæc non supponitur ad motum ex vi
cuius producit, neque cum præcedenti, quæ in illo in-
stanti corrumpitur, sed in instanti præcedenti, eo enim ipso
quod in hoc instanti sim ego applicatus huic spatio pos-
sum illud acquirere in instanti sequenti.

Franc. de Oniedo, Philosph. Tom. 1.

Hac ratione non difficile intelligitur, quomodo vlti-
mum indiuisibile mobilis sit approximatum primo indiui-
sibili spatij denuò acquirendi, à quo per tria indiuisibilia
distat, verumtamen difficile percipitur quomodo indiui-
sibile penultimum mobilis, seu immediatum remotiori sit
applicatum secundo indiuisibili spatij denuò acquirendi,
cum in instanti præcedenti motum, primum indiuisibile
spatij acquirendi non fuerit occupatum aliquo indiuisibili
mobilis, ac proinde penultimum indiuisibile mobilis non
poterit applicari secundo indiuisibili spatij denuò acqui-
rendi, medio alio indiuisibili eiusdem corporis quod oc-
cupet primum indiuisibile spatij denuò acquirendi, quod
interiacet inter penultimum indiuisibile mobilis, &
secundum indiuisibile spatij acquirendi. Difficultatem
hanc sic recetiores componere procurant. Asserunt ex qua-
tuor indiuisibilibus mobilis, quæ acquirunt quatuor alia indi-
uisibilia spatij adæquati distincta ab aliis, quæ antea oc-
cupabant, remotiora prius natura proximioribus cieri, &
ita hæc proximiora toti spatio acquirendo mediis remo-
tioribus, quæ prius natura mouentur, applicari indiuisibi-
libus remotioribus spatij quæ debent acquirere. Exempli
gratia: ex his quatuor indiuisibilibus *A B C D*, Indiuisibile
A, quod est applicatum primo indiuisibili spatij acquirendi
mediis indiuisibilibus *B C D* prius naturā tribus aliis mo-
uetur & acquirit primum indiuisibile spatij denuò acqui-
rendi, postea verò dum prioritate naturæ indiuisibile *A* sup-
ponitur in primo indiuisibili noui spatij, medio illo intel-
ligitur indiuisibile *B* applicatū indiuisibili noui spatij, quod
acquirat prius naturā quam moueantur indiuisibilia *C & D*,
& postquā illud acquisiuit deseruit vt medio illo indiuisibi-
le *C*, sit applicatū tertio indiuisibili spatij & sic de reliquis.

8 Ex hoc inferunt sectatores huius dicendi modi, quod
corpus maius est posse velocius moueri, quia cū vnū indi-
uisibile corporis possit applicari mediis aliis eiusdem cor-
poris ad nouum spatium acquirendum, quod plura fuerint
in eodem corpore, plura erunt mediis quibus applicetur
spatio distanti, & consequenter distanti poterit applicari.

9 Grandem machinam architectati sunt recetiores pro-
prio totam ingenio constructam, omni alio in Philosophia
destitutam fundamento, quæ facile plurimum difficultatum
quassata pondere corruet. In primis nouum sanè est & abs-
que omni fundamento dictum, partem hanc mobilis suffi-
cienter intelligi applicatam spatio acquirendo media alia
comparte, cui vnitur, quia cum ipsa pars, & non alia,
tale spatium sit acquisitura, ipsa, & non alia applicationem
habere, vel habuisse debet: quorsum enim applicatio huius
partis nullo modo in tali spatio constituenda poterit con-
ducere, vt pars altera non applicata in eodem spatio con-
stituatur? Exemplum quod de partibus agentis adducunt
suam doctrinam non confirmat, sed meam explicat, & probat:
rem ostendo. Hæc pars vltima agentis applicatur pas-
so, media alia comparte eiusdem agentis ad agendum in
primam partem passi, quia pars vltima, quæ applicatur me-
dia alia, & alia, media qua fit applicatio, agunt in eandem
partem passi, in quam si non ageret pars proximior, non
posset remotior media illa applicari ad agendum: sed sic
est quod vna pars corporis non constituitur simul cum
alia in eadem parte spatij, neque proximior constituitur
in parte spatij, in qua remotior est constituenda: ergo non
potest remotior applicari media proximiori, vt constituat-
ur in spatio in quo proximior non est constituenda, si ap-
proximatio agentium ad passum inspicienda est. Secundò
approximatio mediata, vel immediata mobilis ad spatium
acquirendum, vel debet esse in instanti, in quo mobile ac-
quirit spatium, vel fuisse in instanti præcedenti: si in in-
stanti in quo spatium acquiritur, in instanti in quo indiuisi-
bile *A* corporis acquirat primum indiuisibile noui spatij,
adhuc mediatè approximatum non supponitur, vt fatentur
prædicti recetiores, quia indiuisibilia corporis, mediis
quibus faciendū erat applicatio, in illo instanti mouentur,
& relinquunt spatia intermedia. Si applicatio præces-
sisse debuit in instanti antecedenti, non potest indiuisi-
bile *B* acquirere secundum indiuisibile spatij, quia in instanti
antecedenti non fuit applicatum medio alio indiuisibi-
li eiusdem quantitatibus, quia primum indiuisibile noui
spatij, nunc primò occupatur indiuisibili *A* spectante ad
hoc corpus: quod est distans ab hoc primo indiuisi-
bili noui spatij, dicunt recetiores prius natura moue-
ri, vt indiuisibile *B* corporis medio illo indiuisibili secun-
do spatij applicetur. Iam recurrunt recetiores ad appli-

G g 2 cationem

cationem in instanti in quo fit motus, & dicunt indiuisibile B. esse applicatum indiuisibili secundo spatij medio indiuisibili A corporis quod in illo instanti constituitur in primo indiuisibili non spatij.

10 Quanta mouentur ad applicationem hanc sustentant iam illam in instanti precedenti motum requirunt recentiores, iam eandem in ipso instanti motus assignant, neque illam præteritam valent sustinere, neque præsentem possunt inuenire. Argumentor sic. Indiuisibile B, corporis siue immediatum remotiori mobilis ab spatio acquirendo non tantum applicatur secundo indiuisibili noui spatij mediis duobus aliis indiuisibilibus C, D, eiusdem corporis proximioribus spatio acquirendo, sed medio indiuisibili A eiusdem corporis, quod in instanti precedenti motum, erat illo remotius, & quia mouetur prius naturā indiuisibili B, potest hoc medio illo occupante primū indiuisibile spatij applicari secundo indiuisibili noui spatij acquirendo. Tunc sic, vel hæc applicatio faciēda est in instanti in quo fit motus, vel in instanti precedenti motum. Non in instanti precedenti motum, quia in illo indiuisibili A, mobilis nondum acquisit primū indiuisibile noui spatij, ac proinde medio isto non poterit indiuisibile applicari secundo indiuisibili noui spatij. Non in instanti in quo fit motus, quia in hoc indiuisibili C, & D corporis relinquūt indiuisibilia spatij quod occupabant, interiacentia inter indiuisibile B mobilis & secundum indiuisibile spatij ab hoc acquirendum: ergo in nullo temporis instanti potest dari talis applicatio: ergo est omnino commentitia. Si dicas sufficiēter fuisse applicatum indiuisibile B corporis secundo indiuisibili spatij, quia in instanti precedenti motum duo indiuisibilia C, D eiusdem corporis occuparunt duo indiuisibilia interiacentia, & in instanti motus prius naturā intelligitur indiuisibile A eiusdem mobilis occupans aliud tertium indiuisibile interiacens quod est primū noui spatij acquirendi: congingis quandam chimericam applicationem partim præteritam, partim præsentem, & vnus in ordine ad vnā applicationem præsentias quæ fuerunt, & non sunt, cum præsentia quæ est, & non fuit, quæ omnia è proprio cerebro, instans extorquet necessitas. Neque similis applicatio adhuc in aliis agentibus sufficiens est, non enim ignis poterit agere in passum distans per duas vlnas ex eo quod alius vlnaris ignis in hoc instanti occupet primam vlnam, & in altero alteram interiacentis spatij vlnam repleat.

11 Vltimò. Totus hic naturæ ordo in approximatione in casum inuentus extratio enim propter quam corpus non potest poni in spatio distanti, non est quia ageret in distans, quia etsi spatium sit distans corpus se mouens non agit in spatium, sed in se ipsum, à quo repugnat distare, quia quælibet entitas per suammet entitatem sibi est intimè præsens. Si autem petas cur non possit corpus moueri sine, trāfitu per medium, respondebo id nobis experientia certum esse, cuius rationem à priori nondum inuenit Philosophia. Mirro alia, quibus sectatores huius dicendi modi coguntur asserere idem corpus simul habere repetitas præsentias circumscriptiuas, & quod multi adhuc diuinitus fieri posse negant, & parum philosophicè ad nouum commentum defendendum admittitur.

S. II.

Difficultati solutionem adhibeo.

12 Melius in re difficili dicendum esse puto cum Galeo lib. 1. de cognoscendis pulsibus. Vallesio lib. 3. Contr. c. 8. Arriag. disp. 16. sect. 11. n. 23. vnum corpus velocius alio moueri, & maius percurrere spatium, quia illud, quod tardius mouetur quiescit per aliqua temporis instantia, quibus motum morulis interruptit pluribus, paucioribus, quo motus est minus, magisve velox, esse enim motum summè velocem est nullis morulis esse interruptum. Nec sine fundamento morula istæ in motu localiponuntur; mobile enim duo præstat, dum se mouet & impulsus imprimi corpori immediato, & illud à loco pellit, & præsentiam in se producit, nec hanc potest producere, quando non valet corpus aliud propinquum mouere, hac de causa non mouetur lapis in solo positus, & mouetur in medio aere constitutus, quia aërem valet dimouere, & non terrā vt illi pareat aditus ad mouendam, seu motum peragendum. Impulsus, medio quo vnum corpus mouet aliud, non sine resistentia formali aliud contrariæ formæ, in multorum

opinione producit. iuxta quā nō potest in instanti produci, quia omnis forma, quæ aliā contrariā habet, successiue producit, vt latè dicam in Generatione. Hinc fit quiescere mobile toto illo tempore, quod infumitur in producenda sufficiēti impulsus intentione ad producendum motum, & magis quiescere, dum agens producens impulsus debilius est, vel minorem adhibet conatum in producendo impulsu, quia plus temporis infumitur in impulsu producendo, & ita magis quiescit mobile expectans productionem impulsus sufficiētis ad remouendum aliud corpus. Verumtamen, quia impulsus in multorum sententia quam amplector contrarium non habet, alia harum morularum causa assignanda est, quæ possint vtī, qui defendunt impulsus contrario carere. Hanc ego vtrique sententiae communem meditatus sum summo modo, quod probabo Contr. 28. Punct. 4. num. 7. mobile impulsus recipiens, non moueri in instanti, in quo impulsus recipit, ex quo infero, aërem recipientem impulsus impressum à corpore graui in centrum propendentis, non se mouere in instanti, in quo impulsus recipit, & consequenter neque ipsum lapidem moueri, nam vt modò dicebam nullum corpus potest moueri, dum non moueatur aliud, in cuius spatium est succedendum: in his ergo instantibus, in quibus lapis deorsum descendens impulsus aëri imprimit, aër quiescit & consequenter lapis, quorum quietibus motus interruptitur.

Sed iam audire desideras quibus instantibus mobile moueatur, & quibus dum impulsus producit, quiescat. Item ego sic compono. Corpus quod se mouere intendit, in primo instanti, in quo applicatur alij immediato, illi imprimit totam intensionem impulsus, ad quam producendam virtutem habet, quia forma carens contrario, in instanti producit. In secundo instanti mobile, ex vi impulsus incipit moueri, & tota illā mensurā, in qua durat impulsus sufficiēns, vt ex vi illius moueatur, durat motus aëris, v.g. quem lapis impellit, vt deorsum descendat, in qua mensura lapis non iterum impulsus imprimit aëri, quia illius motui deorsum non resistit, & lapis tantum aëri impulsus imprimit, dum resistit, ne lapis moueatur. Postea verò cum impulsus sit qualitas natura sua citò transiens, vt probabo Contr. 20. Punct. 2. ita languescit, vt ex vi gradum qui super sunt aëri, non possit moueri, & ita necesse est, lapidem nouum impulsus aëri imprimere, ne hic illius motum retardet, & in hoc instanti, in quo lapis nouum impulsus aëri imprimit, ex vi cuius aër mouendus est, aër necessariò quiescit, quia non potest moueri in primo instanti, in quo recipit impulsus ex vi impulsus recepti, vt supra probandum remisit, & cum lapis immoto aëri, moueri non possit, necessum est in eadem mensura lapidem quiescere, illiusque motum interruptum. Est etiam notandum, non solum lapidis motum interrupti ex eo, quod aër immediatus in hoc instanti impulsus, ex vi cuius mouendus est, primò recipiat, sed etiam ex eo quod id contingat parti alij remotiori aëris, quia immota remotiori parte aëris, propinquior moueri nō potest, etiamsi ex se sufficiētem impulsus habeat, vt moueatur. Ex hoc fit posse lapidem in pluribus instantibus immediatis quiescere in hoc instanti, quia pars propinquior aëris primò impulsus recipit, ex vi cuius mouenda est, & ita non potest in hoc instanti, sed in sequenti moueri, in sequenti quia pars remotior aëris tunc primò recipit impulsus à propinquiori quem in instanti antecedenti non recipit, quia in illo sufficiētem habebat impulsus, vt moueretur, vel quia pars propinquior, quæ in instanti antecedenti non poterat se mouere, neque poterat impulsus producere, vt moueretur alia, & sic ratione aliarum partium, quæ in instantibus immediatis impulsus primò recipiunt, ex vi cuius motus est edendus, potest detineri mobile, quod necessariò detinetur, ex eo quod non moueatur aliqua pars aëris existētis in spatio, per quod motum dirigit, quia vna immota, quiescunt omnes, & cum quælibet quiescat in instanti, in quo impulsus necessarium ad motum recipit, & hunc successiue, & continuè recipere possunt, & ita successiue, & continuè valent motum lapidis retardare, quælibet aëris pars in illo instanti, in quo impulsus necessarium recipit ad motum, in quo per se quiescit, & ratione illius omnes alie partes aëris, quæ illa immota, moueri non possunt, quia nulla potest moueri, si pars illa immediata non moueatur, & propter eandem rationem quiescit lapis in aere detentus, donec pars aëris illi immediata simul cum aliis inferioribus moueatur.

Ex